

Zdobycie Monte Cassino

Data: 17 maja 1944

Monte Cassino: wzgórze we Włoszech, w Apeninie Środkowym, między Rzymem a Neapolem, wys. 519 m. Od 529 r. wznosi się na nim klasztor Benedyktynów. O wzgórze to rozegrała się w 1944 r. bitwa, która przeszła do historii jako jedna z najsłynniejszych batalii w dziejach oręża polskiego.

W czasie II wojny światowej Monte Cassino, wraz ze wzgórzami Monte Cairo, San Angelo i Passo Corno było kluczową pozycją obronną zbudowanego przez Niemców w latach 1943 – 44 systemu fortyfikacji, zwanego Linia Gustawa. Był on główną przeszkodą, którą musiały pokonać wojska alianckie, maszerujące w 1944 r. od południa na Rzym.

Do trzech razy sztuka

Monte Cassino próbowano atakować trzykrotnie. Pierwsze natarcie, w którym brali udział Amerykanie, rozpoczęło się 12 stycznia 1944 r. Wystrzelono 31 000 pocisków artyleryjskich. Natarcie jednak załamało się już następnego dnia. Straty były olbrzymie. Zginęło kilka tysięcy żołnierzy.

Drugi atak – w którym uczestniczyły wojska angielskie i francuskie, podjęty został w dniach 15 – 16 lutego 1944 r. Tym razem użyto lotnictwa. 254 samoloty zrzucały na Monte Cassino i jego okolice 351 ton bomb i pocisków. Podobnie jak poprzednim razem atak załamał się, a straty po obu stronach były bardzo duże.

Miesiąc później, w dniach 15 – 25 marca miało miejsce trzecie natarcie. Tym razem wzięli w nim udział Kanadyjczycy, Hindusi i Nowozelandczycy. Z przeszło 500 dział wystrzelono 1200 ton amunicji. 514 samolotów zrzucało 1100 bomb. Wzgórze pozostało niezdobyte. Straty wojsk alianckich, podobnie jak poprzednio, były olbrzymie.

Propozycja gen. Leese

Gdy po trzecim ataku Monte Cassino nadal pozostawało w rękach niemieckich, dowódca VIII armii brytyjskiej, generał Leese, zwrócił się do dowódcy II korpusu polskiego, gen. Władysława Andersa, z propozycją, by to on zdobył broniące się zażarcie wzgórze. Generał Anders, bez konsultacji z naczelnym wodzem, ku zaskoczeniu samych Brytyjczyków, podjął się dokonać zaproponowanego mu zadania.

Przerażające miejsce

II Korpus Polski liczył w tym czasie 47 000 żołnierzy. Miejsce, w którym przyszło im walczyć, było przerażające i odrażające zarazem. Walały się w nim tysiące trupów. Pełno było porzucanych szczątków mułów, których w górzystym terenie używano do transportu. Panował trudny do zniesienia odór. To wszystko było efektem poprzednich walk. Dochodziły do tego trudności w leki, wodę, żywność, amunicję itp. Magazyny oddalone były bowiem od miejsca głównego natarcia aż o 10 km. Dostarczanie niezbędnych rzeczy mogło odbywać się wyłącznie nocą (na mułach).

Polacy wkraczają do akcji

Polskie natarcie na Monte Cassino rozpoczęło się 11 maja 1944 r. O godz. 23 1000 dział różnego kalibru otworzyło ogień. Zrobił się jasno jak w dzień. Po nieco ponad 2 godzinach, 12 maja o 1:15 do natarcia ruszyła piechota. Niemieckie pozycje pozostały niezdobyte, lecz brawurowy atak, jakiego Polacy dokonali w tę „piekielną noc” ułatwił Brytyjczykom sforsowanie rzek Liry i Rapido i umożliwił przeprawienie się przez nie czołgów. Straty po stronie polskiej były ogromne.

Drugie natarcie rozpoczęło się o godz. 6:30 17 maja 1944 r. Rozpoczęła je artyleria, o 7.15. do akcji wkroczyła piechota. Zacięte walki trwały cały dzień i całą noc. Żołnierze gen. Andersa pięli się pod górę, zdobywając i rozbijając niemieckie pozycje metr po metr, bunkier po bunkrze. W godz. od 8 do 16 polskie oddziały były nieustannie atakowane przez niemieckie lotnictwo. W powietrzu bez przerwy rozlegał się przeraźliwy huk.

Zdobycie klasztoru

18 maja o godz. 10:20 patrol 12 Pułku Ułanów Podolskich, dowodzony przez porucznika K. Gubriela dotarł do opuszczonych nocą przez Niemców ruin klasztoru. Nad Monte Cassino zawisła biała – czerwona flaga. Linia Gustawa została przełamana. Droga na Rzym stała dla wojsk alianckich otworem.

W bitwie pod Monte Cassino straty II Korpusu wyniosły 924 zabitych, 2950 rannych i 354 zaginionych. Na stoku Monte Cassino utworzono w 1945 r. polski cmentarz wojskowy. Na nim, obok swoich żołnierzy, spoczął zmarły w 1970 r. w Londynie gen. Władysław Anders.